

Indikator för operativt nettosaldo: En snedvriden indikator på den nytta som en medlemsstat får av EU:s budget

Beräkningar av operativt budgetsaldo **låter påskina att EU:s utgifter är ett nollsummespel**. Denna egenskap är oförenlig med huvudargumentet att **EU:s utgifter skapar ett europeiskt mervärde**. Att se enskilda operativa nettosaldon som en indikator på vilken "nettonytta" som en medlemsstat drar av EU:s finanspolitiska åtgärder kan således **leda till missvisande resultat**, vilket framgår av följande argument.

För det första kan utgifter på EU-nivå ha större mervärde än utgifter på medlemsstatsnivå på grund av **stordriftsfördelar** (dvs. billigare tillhandahållande av en kollektiv nyttighet på central nivå) och **tröskeleffekter** (dvs. underlåtenhet att tillhandahålla en önskad kollektiv nyttighet på medlemsstatsnivå på grund av budgetbegränsningar). På samma sätt kan ett mervärde för unionen skapas från **gränsöverskridande effekter** av EU-medel. Sådana **positiva externa effekter** uppstår på grund av (kunskaps)spredning och sekundära effekter av ökad gränsöverskridande handel eller investeringar som härrör från den ursprungliga stödmottagande medlemsstaten.

För det andra fördelas vissa typer av EU-utgifter, såsom **utgifter för externa åtgärder**, inte direkt mellan medlemsstaterna och saknas därför helt i beräkningarna av operativt budgetsaldo. **Utgifter för externa åtgärder** kan potentiellt gynna alla medlemsstater (genom t.ex. ökad handel och minskade migrationskostnader).

För det tredje är det, även om medel med rimlig säkerhet kan tilldelas en mottagare som befinner sig i en medlemsstat, inte självklart **vilken medlemsstat som i praktiken drar full ekonomisk nytta av dessa medel**. En stor del av de sammanhållningsmedel som flödar till ekonomiskt eftersatta regioner går till exempel vidare till multinationella företag med huvudkontor i andra medlemsstater, och inom dessa företag delas den ekonomiska nyttan dessutom mellan kapital och arbete från olika medlemsstater. De fördelar som följer av en fond stannar således inte nödvändigtvis helt och hållet kvar i det land som tilldelats dem, men i de operativa budgetsaldona hänförs alla fördelar som följer av en fond till den medlemsstat till vilken utbetalningarna gjorts.

För det fjärde har EU-stöd historiskt hjälpt Europeiska gemenskapen att nå viktiga uppgörelser när det gäller integration. Till exempel användes Sammanhållningsfonden som ett viktigt verktyg för att nå enighet om Maastrichtfördraget. **Stora steg i fråga om integration**, som möjliggjorts genom EU:s utgifter, **gynnar unionen som helhet** men återspeglas inte i de operativa budgetsaldona.

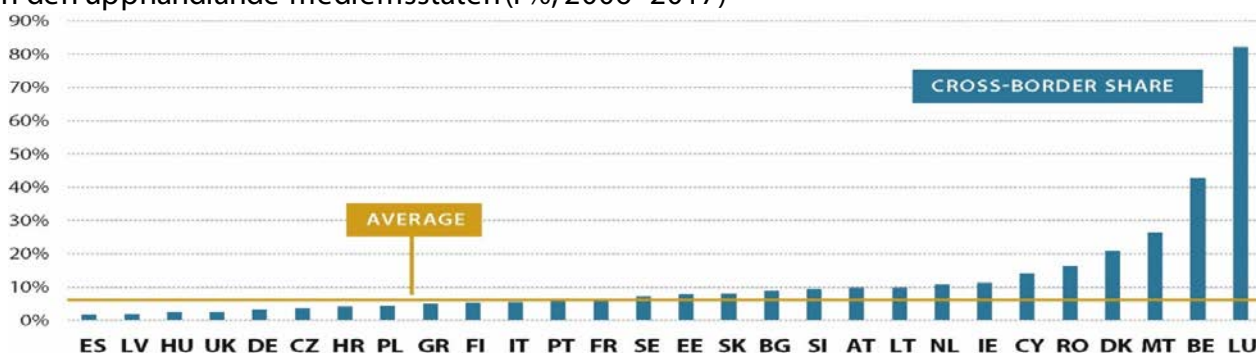
Slutligen, även om operativa budgetsaldon baseras på (delar av) EU:s centrala budget, **har EU flera ytterligare instrument** (t.ex. Europeiska investeringsbanken och Europeiska stabilitetsmekanismen). Dessa ytterligare instrument är **ekonomiskt betydelsefulla** men återspeglas inte på något sätt i de operativa budgetsaldona.

Exempel: Omfattningen av strukturfonderna

Ett företag som genomför ett stort infrastrukturprojekt som finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna kan anställa både lokala och utländska arbetstagare. Detta företag kan ägas av andra företag i andra EU-medlemsstater än sammanhållningsregionen. **Det stora infrastrukturprojektet skulle säkert gynna den ekonomiska tillväxten i den berörda regionen, men de vinster och löner som genereras under genomförandet av projektet skulle också flöda till det genomförande företagets utländska anställda och ägare, vilka kanske bor utomlands.** Frågorna om huruvida företagets ägare skulle gynnas av stöd till företag genom högre vinster, eller huruvida internationella arbetstagare gynnas av stöd genom högre löner är svårbesvarade och har att göra med den relativa inverkan av tillgång och efterfrågan. På samma sätt kommer marknadsförhållanden att åtminstone delvis diktera huruvida det är lokala eller utländska företag som erhåller stöd.

På grund av sammanhållningsregionernas relativt sett mindre utvecklade kapacitet, kommer i allmänhet **en betydande del av deras EU-medel sannolikt att användas av företag som ägs av andra medlemsstater.** Som framgår av figur 1, är andelen kontrakt som tilldelats företag med säte i andra medlemsstater lägst i Spanien (1,5 %), följt av Storbritannien (2,4 %), Tyskland (3 %) och Italien (5,4 %). Denna andel är högst i det lilla landet Luxemburg (82 %), följt av Belgien (43 %) som är värd för många EU-institutioner. De fattigare medlemsstaterna Rumänien och Bulgarien ligger på genomsnittsnivå (16,3 % respektive 8,7 %). EU-medel som spenderats i fattigare och mindre medlemsstater tenderar således att delvis flöda till större och rikare medlemsstater. Även om omfattningen av denna effekt är betydande (t.ex. **går 16,3% av de EU-medel som används till upphandlingar i Rumänien till icke-rumänska företag, en andel som är tre gånger större än i Tyskland**), kan beräkningarna till och med underskatta effekten eftersom lokalt registrerade dotterbolag till multinationella företag inte räknas som gränsöverskridande bolag. Å andra sidan är det sannolikt att Europas mer utvecklade regioner, med företag med kapacitetsbegränsningar och dyr arbetskraft, kommer att anställa arbetstagare från mindre utvecklade regioner för att genomföra dessa projekt. De kommer därför att förskjuta en del av den ekonomiska nyttan med sammanhållningsutgifterna till dessa regioner genom arbetseffekter. **Sammantaget är denna typ av gränsöverskridande verkningar betydande, men bortsett från ett fåtal länder verkar den inte vara mycket stor.**

Figur 1. Andel EU-medfinansierade offentliga upphandlingskontrakt som vanns av andra företag än den upphandlande medlemsstaten (i %, 2006–2017)

Källa: Författarnas beräkningar grundar sig på data från EU:s webbplats [Tenders Electronic Daily](https://ted.europa.eu/) (åtkomst den 1 juni 2018). Datan omfattar 20 695 EU-medfinansierade kontrakt, varav 684 tilldelats gränsöverskridande företag. Dessa kontrakts sammanlagda värde uppgår till mer än 13 miljarder euro, varav 842 miljoner euro tilldelats gränsöverskridande företag.

Källa: Utdrag ur briefing *Varför de operativa nettosaldon är en snedriden indikator på den nytta som en medlemsstat får av EU:s budget*, februari 2020

Ansvarsfriskrivning och upphovsrätt. De åsikter som framförs i texten är upphovsmännens och utgör inte nödvändigtvis Europaparlamentets officiella ståndpunkt. Återgivning eller översättning för icke-kommersiellt bruk är tillåten under förutsättning att källan anges och att Europaparlamentet meddelas i förväg och får en skriftlig kopia. © Europeiska unionen, 2020.

Ansvarig handläggare: Alexandre Mathis Kontakt: Poldep-Budg@ep.europa.eu

Detta dokument finns tillgängligt på Internet på: www.europarl.europa.eu/supporting-analyses